

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně **M. K.**, proti žalovanému **Českému telekomunikačnímu úřadu**, se sídlem Praha 9, Sokolovská 219, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 9. 10. 2013, č. j. 59 A 73/2012 - 79,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2010, č. j. 74 696/2009-603. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl rozklad žalobkyně proti usnesení Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro severočeskou oblast ze dne 14. 7. 2009, č. j. 6 118/2009-365/VI, jímž bylo zastaveno správní řízení o námitce proti vyřízení reklamace za vyúčtované ceny za veřejně dostupnou službu elektronických komunikací.

V rámci řízení vedeného pod sp. zn. 59 A 73/2012 vydal shora jmenovaný krajský soud usnesení ze dne 9. 10. 2013, č. j. 59 A 73/2012 - 79 (dále jen „napadené usnesení“), jímž žalobkyni nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Jak vyplynulo z odůvodnění tohoto usnesení, podle názoru krajského soudu žalobkyně hodnověrným způsobem nedoložila své majetkové a výdělkové poměry, a tedy nesplnila zákonné předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Žalobkyně v *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*

pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „formulář“) uvedla, že jako prodávačka v Masné Příbram, s. r. o. dosahuje průměrného výdělku 8 684 Kč, její manžel pobírá důchod ve výši 13 260 Kč, a dále, že ve společném jmění manželů vlastní byt, avšak na veškerý majetek, mzdu i důchod je nařízena exekuce. Soud však při prověřování majetkových poměrů zjistil, že žalobkyně a její manžel jsou vlastníky dvou bytových jednotek č. 562/11 a č. 562/12 v budově čp. 561 a čp. 562 v k. ú. Arnultovice u Nového Boru, dále budovy č. ev. 483 v k. ú. Nový Bor a spoluvlastníky parcely č. 1608/1 v k. ú. Nový Bor. Krajský soud tak dospěl k závěru, že žalobkyně zamlčela některé skutečnosti, které mohly být pro posouzení jejích majetkových a výdělkových poměrů rozhodné, a proto ji od soudního poplatku neosvobodil. V návaznosti na to zamítl i její žádost o ustanovení právního zástupce.

Proti tomuto usnesení brojí nyní žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž explicitně neodkázala na konkrétní zákonem předpokládaný stížnostní důvod. Z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že je namítán důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je přitom záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

Stěžovatelka je na rozdíl od krajského soudu přesvědčena, že žádnou podstatnou skutečnost vztahující se k jejím majetkovým a výdělkovým poměrům nezamlčela. K bytovým jednotkám č. 562/11 a č. 562/12 v budově čp. 561 a čp. 562 v k. ú. Arnultovice u Nového Boru uvádí, že jednu obývá ona společně se svým manželem a druhou její dítě, na které bude tato jednotka v budoucnu převedena. Pokud jde o budovu č. ev. 483 v k. ú. Nový Bor a parcelu č. 1608/1 v k. ú. Nový Bor, jedná se o malou zahrádku se starou dřevěnou kůlnou, sloužící k úschově zahrádkářských potřeb. Stěžovatelka však připomíná, že s těmito nemovitostmi nemůže nakládat v důsledku nařízené exekuce. Není proto myslitelné, aby některou z těchto nemovitostí prodala a výtěžek použila pro účely tohoto soudního řízení. S odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 121/11, namítá, že pouhá držba nemovitosti ještě automaticky není na překážku přiznání osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelka tedy trvá na tom, že její majetkové a výdělkové poměry postačují sotva na nejnutnější životní potřeby, a proto je její požadavek na osvobození od soudních poplatků opodstatněný. Z výše uvedených důvodů navrhuje, aby bylo napadené usnesení zrušeno.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Již v minulosti judikoval, že proti rozhodnutí správního soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce soudem (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 47) a proti rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků (rozsudek ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 - 97), je kasační stížnost přípustná, protože nejde o rozhodnutí, jimiž se pouze upravuje vedení řízení (§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.).

Stěžovatelka dále nezaplatila současně s podáním kasační stížnosti soudní poplatek za její podání a rovněž není v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem a ani

pokračování

neprokázala, že by sama měla vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). V daném typu řízení však může Nejvyšší správní soud přikročit k meritornímu přezkumu i přes tento procesní nedostatek. Jak se zdejší soud vyjádřil již dříve, pokud je cílem nyní posuzované kasační stížnosti přezkoumání rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudního poplatku, respektive o zamítnutí návrhu na ustanovení právního zástupce z řad advokátů, pak by se trváním na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost a povinném zastoupení jen řetězil problém, jenž má být rozhodnutím o této kasační stížnosti vyřešen (viz rozsudky ze dne 24. 10. 2007, sp. zn. 1 Afs 65/2007, či ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. 9 As 43/2007).

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve je vhodné připomenout, že ve věci (ne)osvobození stěžovatelky od soudních poplatků, potažmo ustanovení zástupce pro soudní řízení, bylo v této věci krajským soudem i soudem zdejším již opakovaně rozhodováno. Předcházející rozhodnutí a procesní postup krajského soudu i Nejvyššího správního soudu není na tomto místě nutné podrobněji rozebírat. Pro posouzení nyní podané kasační stížnosti je podstatné, že předcházející usnesení ze dne 16. 5. 2013, č. j. 59 A 73/2012 - 42, kterým krajský soud řízení o žalobě zastavil podle § 47 písm. c) s. ř. s., ve spojení s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, sám krajský soud usnesením ze dne 16. 5. 2013, č. j. 59 A 73/2013 - 49, zrušil a posléze dalším usnesením ze dne 31. 5. 2013, č. j. 59 A 73/2013 - 51, stěžovatelku vyzval, aby ve lhůtě jednoho týdne ke své žádosti o ustanovení zástupce a osvobození od povinnosti platit soudní poplatek dodala vyplněný a potvrzený formulář o svých majetkových a výdělkových poměrech; obě usnesení obdržela žalobkyně dne 12. 6. 2013. Nyní napadeným usnesením krajský soud (na základě vyhodnocení údajů uvedených stěžovatelkou ve zmiňovaném formuláři) stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků a v návaznosti na to nevyhověl ani jejímu návrhu na ustanovení právního zástupce z řad advokátů.

Jak vyplývá z napadeného usnesení, klíčovým důvodem, který vedl krajský soud k nepřiznání osvobození od soudních poplatků, byla především skutečnost, že stěžovatelka do formuláře k položce „majetek větší hodnoty“, respektive k položce „majetkové poměry manžela/druha“ uvedla pouze „byť ve SJM – v exekuci“, aniž by však k této nemovitosti doplnila údaje potřebné pro její bližší identifikaci. Krajský soud (pravděpodobně za účelem konkretizace takto obecně formulovaného údaje a k ověření pravdivosti tohoto prohlášení) nahlížením do katastru nemovitostí zjistil, že stěžovatelka vlastní ve společném jmění se svým manželem byty hned dva, a to výše zmíněné bytové jednotky č. 562/11 a č. 562/12 v budově čp. 561 a čp. 562 v k. ú. Arnultovice u Nového Boru; nadto má stěžovatelka a její manžel ve společném jmění manželů též stavbu evidovanou pod č. e. 483 v k. ú. Nový Bor a spoluvlastnický podíl na pozemku parc. č. 1608/1 v k. ú. Nový Bor (Nejvyššímu správnímu soudu kromě toho při ověřování výše uvedených skutečností vyplynulo také to, že ve společném jmění manželů se nachází rovněž pozemky parc. č. 1608/21 a parc. č.

1608/49, oba v k. ú. Nový Bor). Na základě toho krajský soud naznal, že stěžovatelka v žádosti o osvobození od soudních poplatků neuvedla hodnověrné údaje; to platí i pro příjmové poměry stěžovatelky a jejího manželka, které nikterak nedoložila.

Tento závěr má oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu, který například v rozsudku ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, konstatoval, že: „[ú]častník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne.“ Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publikované pod č. 537/2005 Sb. NSS). Je to tedy zásadně účastník (žadatel), kdo nese břemeno tvrzení, že jeho majetkové poměry jsou natolik nepříznivé, že vyžadují, aby byl osvobozen od povinnosti hradit soudní poplatky.

Uvedené premisy ostatně podporuje i prohlášení uvedené v závěru formuláře, které žadatel stvrzuje svým podpisem: „*Prohlašuji, že údaje, které jsem uvedl(a), jsou pravdivé a že jsem nezamlčel(a) žádné okolnosti, které by mohly mít vliv na rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.*“. V rámci jednotlivých položek formuláře je pak žadatel vždy explicitně vyzýván, aby uvedl veškerý majetek větší hodnoty, všechny příjmy z pracovního poměru, atd. Je tedy povinností žadatele o osvobození od soudních poplatků, potažmo ustanovení právního zástupce z řad advokátů, aby primárně uvedl veškeré údaje o svých majetkových a výdělkových poměrech, na něž je ve formuláři dotazován, bez ohledu na to, zda se v konkrétních případech domnívá, že nemohou být brány při rozhodování o jeho žádosti v potaz. Je to vždy soud, kdo hodnotí, do jaké míry jsou údaje o majetkových a výdělkových poměrech pro posouzení žádosti relevantní. Sekundárně je žadatel povinen takto deklarované skutečnosti konkretizovat (například uvedením registrační značky a roku výroby motorového vozidla, čísla účtu a označení peněžního ústavu u úspor, nebo popisného a parcelního čísla u nemovitostí, včetně čísla příslušného listu vlastnictví a katastrálního území). V rámci možností je konečně povinen tato svá tvrzení věrohodně doložit (například přiloženým pravomocným rozhodnutím o přiznání dávky sociálního zabezpečení, nebo potvrzením zaměstnavatele o výši průměrného měsíčního hrubého výdělku do příslušné kolonky ve formuláři). Ve světle naposledy citovaných rozsudků není pochyb o tom, že nevěrohodnost či neúplnost údajů, kterými žadatel dokládá existenci předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, vylučuje, aby bylo jeho žádosti vyhověno.

V nyní posuzovaném případě je evidentní, že stěžovatelka výše popsaným požadavkům nedostála. Je zcela pochopitelné, že krajský soud na stěžovatelkou předložené majetkové a příjmové prohlášení ve formuláři nahlížel s nedůvěrou, a to nejen proto, že v něm uvedené údaje byly zcela nekonkrétní (s výjimkou označení jejího zaměstnavatele) a nebyly podpořeny listinami či potvrzeními prokazujícími jejich pravdivost (zde má soud na mysli zejména absentující doklad o výši důchodu stěžovatelčina manžela, chybějící potvrzení zaměstnavatele stěžovatelky pod bodem 15. formuláře, stejně jako nedostatek informací o nařízené exekuci a jejím důvodu, či výši dosud trvající vyživovací povinnosti vůči synu P. K.), ale i proto, že při porovnání obsahu formuláře

pokračování

s informacemi dostupnými z katastru nemovitostí vyšlo najevo, že stěžovatelka krajskému soudu nepřiznala veškerý svůj nemovitý majetek (minimálně jeden byt, tři parcely a zahradní chatku).

Nad rámec výše uvedeného je vhodné dodat, že nemá praktického významu hlouběji zkoumat motiv, který stěžovatelku vedl k tomu, že některé své nemovitosti ve formuláři nezmínila, tedy zda se z její strany jednalo o pouhé opomenutí, či zda tak učinila proto, že zamlčené nemovitosti považovala z hlediska jejich hodnoty za bagatelní a s přihlédnutím k nařízené exekuci za nezpeněžitelné, anebo zda k opomenutí došlo dokonce v úmyslu prezentovat krajskému soudu majetkové poměry nepříznivěji, než jaké ve skutečnosti jsou. Podstatné totiž je pouze to, že stěžovatelka nedostála své povinnosti zpravit krajský soud o svých majetkových a výdělkových poměrech dostatečně konkrétním a průkazným způsobem, ač jí bylo ve formuláři srozumitelně podáno, jaké údaje si krajský soud pro rozhodnutí vyžaduje a jakým způsobem mají být doloženy. Uvedené nedostatky ve vyplnění předloženého formuláře proto jdou jednoznačně k tíži stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud tedy ve shodě se závěry krajského soudu konstatuje, že údaje uvedené ve formuláři o majetkových a výdělkových poměrech jsou nedostatečné, a tím pádem i nevěrohodné, a tudíž nemohly poskytnout krajskému soudu náležitý podklad pro úvahu, zda jsou u stěžovatelky dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a pro ustanovení právního zástupce z řad advokátů (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Krajský soud proto rozhodl správně, pokud stěžovatelce osvobození od soudních poplatků nepřiznal a zamítl i její žádost o ustanovení právního zástupce z řad advokátů.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost za nedůvodnou, nezbylo mu, než za podmínek vyplývajících z ustanovení § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s., ji rozsudkem zamítnout.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o žalovaného, v jeho případě nelze o procesní úspěšnosti v této fázi řízení hovořit, neboť předmětem rozhodování bylo nyní pouze posouzení splnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce z řad advokátů druhé procesní straně. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemá žádný z účastníků.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu